

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.Foaie socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Alcoholismul la poporul nostru.

De Dr. Nicolae Brînzeu.

Veninul, care pe mulți oameni îi omoară, care mai sigur pătrunde în organismul omenesc, și încet, pe neobservate, își continuă munca sa distrugătoare: acel venin e alcoholul. Cea mai primejdioasă epidemie, care bîntue între popoare: e alcoholismul, consumarea fără măsură a beuturilor spirituoase. Toate beuturile spirituoase au alcohol, dar mai mult se află în vinars; consumarea rachiului e mai stricacios. Un mare sociolog scrie: „Popoarele beutoare de vinars sînt în toată privința cele mai înapoiate. La acestea sînt mai dese crimele, omorul, jefuirea, pentru că vinarsul ametește, prosteste și prin stricarea sănătății devine pricina multor boale“.

Mai mult vinars se bea în Rusia, Polonia, România, Beigla; la noi în țară la poporul rutean și român. Noi Români ne putem mîndri cu vinarsul ca fiind o beătură națională; poporul nostru bea vinarsul ca apa. Înainte de mîncare, între mîncare și după mîncare; la ospete, la pomeni, la clăci, și la toate convenirile; în multe locuri bisericile-ș purura goale, ear crîșmele purura înghesuite de binecredincioșii noștri.

Nu vreau să dau o descriere mai amănunțită a alcoholismului la poporul nostru: ași spune lucruri cunoscute de toți; numai faptul vreau să-l accentuez relevînd însemnătatea lucrului.

E netăgăduit, că la poporul nostru e foarte respîndit alcoholismul. E netăgăduit mai departe, că alcoholismul are urmări foarte intenzive, atît pentru singuratici, cît și pentru poporul întreg. Înainte de toate beția ruinează materialicește pe om: îl sărăcește, îl duce la sapă de lemn. După aceea aduce ruina morală, dă naștere multor păcate, nefericiri familiare, dujmăni, bătăi, omoruri, cu un cuvînt îl nimiceste pe om și moralicește. Ear urmările stricacioase asupra trupului sînt, că respîndește și agravează anumite boale, cum sînt: morburile sexuale, cari după spusa doftorilor, sînt foarte respîndite la poporul nostru, apoi tuberculoza, care deasemenea grasează la poporul nostru în mod îngrozitor. Scriitorul acestor șire, ca preot, conduc matricula de repausați: anul acesta toate cazurile de moarte, abstrăgînd dela morburile speciale de copii și femei, dela accidente mortale și dela un singur alt caz, toate celealalte au fost sau de oftică sau de tifos!

Otrava alcoholului intră în sîngele poporenilor noștri deja de copii mici; femeile merg la crîșme cu pruncii în brațe, oamenii cînd beau, își îmbie și copiii cu păharul. Urmarea e o generație slabă, nesănătoasă la trup și la suflet, purtînd în sîn blăstămii părinților până la a șeptea spită!...

Dacă am recunoscut existența răului, dacă pe sufletul nostru nu putem tăgădui, că e vorba de un interes național foarte mare, să întrebăm: cari sînt mijloacele, prin cari s'ar putea îndrepta răul? De chestia aceasta ne ocupăm în cele următoare.

Mijlocul cel dintăi fără îndoială e lu-

minarea poporului, instrucție pe toate tere-nele. Deja în școală trebuie să ne nizuim, ca să cunoască pruncii cît mai mult primej-diile alcoholismului, să câștige de cu vreme aversiune față de acest venin. În privința aceasta este deja o anumită inițiatie. În fiecare școală elementară trebuie să se afle icoana, în care se ilustrează „beția și urmările ei“ dela „cel dintăi păhar“ până la cel din urmă.

Al doilea factor de luminare al poporului ar fi instrucția bisericească prin predică, cuvîntări preoțești. Preotul trebuie să se ocupe totdeauna înaintea poporenilor cu primejdiile beției: direct și indirect, în cuvîntări cum și cu ocaziunea altor conveniri, neîncetat să vestiască adevărul, să combată viciile, să îndrepteze...

Al 3-lea mod de luminare pentru popor ar fi ținerea de prelegeri, conferințe speciale cum se întîmplă la noi mai ales la adunările despărțămîntelor „Asociației“. Dereglă însă cele două moduri dintăi sînt, la cari ne place a ne provoca în orice chestie de luminare a poporului; în popi și în dascăli e obiceiul a se da, deciteori e vorba de anumite neajunsuri la credincioșii noștri. Aceasta o fac atît ai noștri, cît și străinii, cînd vreau să ne bage ceva de vină. D. e. foaia „Hunyadvármegye“ din Deva acum nu demult scriind despre niște beții ale poporenilor români, exclamă: „aici ar trebui să agitați, domnilor preoți și dascăli (dászkal urak), aici s'ar deschide teren larg pentru chemarea preoțească! Luminare, cultură, vină împărăția ta!“

Ingenere se închipuește, că preotul și

FOILETON.

Ninge...

Cei dintăi fulgi de zăpadă! E plin văzduhul de zburdalnicii fluturași ai ernei. Privind spre cer, le vezi jocul neobicinuit, într'o imensă mare de albeață. O învălmășeală stranie, fără sfîrșit. Și pică neconținut, fără zgomot, încet, lin, ca niște fluturași obosiți de îndelungatul zbor. Ear pămîntul, răbdător dealtfel, dă semne de impaciență, nimicind fulgii cei albi, mititei, cari dispar, lăsînd în urma lor pete de umezeală. Dar și această impaciență e scurtă, căci nu peste mult, se lasă împodobită de o albeață fină, stravezie, ca un suflu. Fulgii umează fără preget, acoperind pămîntul cu un strat gros de zăpadă albă, curată. Și atît de bine se potrivește acest alb decor cu bătrînețele pămîntului.

Pe strade trec oamenii, zguguliți, cu pași rari, aspăsați pe covorul alb, uitîndu-se îngrijorați la vestitoarea ernei. Acest anotimp e doar cel mai pretențios. Bietul om e năpădit de atîtea gînduri grele. Își vede copilașii goluți, zdrențuroși, și aude parecă vijeitul vîntului rece, furișîndu-se prin geamurile sparte, îndopate cu zdrențe. Se uită cu ură la albeața care-l înconjoară, fiind aceasta pentru dînsul începutul multelor neajunsuri.

Earna are însă și prieteni. Prietenii, cari o iubesc cu întreg cuprinsul sufletului lor gingaș,

cari în mijlocul plăcerilor lor nevinovate, ce le tînde ea, nu simțesc adierea rece ce se desprinde din splendoarea cea de lume albă. Aceștia sînt, copii. Eată-i! Cutreeră dealungul zăpada de pe strade. Și parecă voesc a cuprinde, a strînge, deodată, întreg covorul acela alb. Se opresc din-cînd-încînd, își îngroapă, cu atîta plăcere, picioarele în zăpada cufundăcioasă. Cu mișcări intețite, ghemuind zăpada, încep o adevărată luptă. Glonțurile de nea zboară repede și des, nimerind, uneori, grav inimicul, care cu o încordare și mai mare se nizește a înapoia lovitură. Dar glonțurile abea mai zboară, luptătorii își perd puterile, încheind pace. Se retrag cu minile roșii, ude. După o scurtă poposire însă reîncep lupta. Alții, din fire mai puțin resboinic, adună zăpada într'un glob mare. Încep apoi o muncă comună. Din sforțările muncii lor, cu încetul se deslușește conturul unei forme omenești. Eată, trunchiul, minile și gîtul sînt gata. Un globurel, mai mărișor, aspăsat deasupra, reprezintă capul. O vergea, încovoiată, servește drept luleaua, ear o ramură mai groasă, ruptă din arborele apropiat, înlocuește bastonul omului rece, de zăpadă. Cu o privire plină de mîndrie, micii artiști, admiră plămuirea lor fără viață. Ceata cealaltă, a luptătorilor, a încetat cu rezboirea. Se apropie și ei de omul de zăpadă, care stă drept însus, amenințator. Unuia dintre ei îi pleznește ceva în mințe. Se furișează la spatele omului adunat în pripă și cu o lovitură de picior, îl preface în ruină. Din întreaga creațiune rămîne teafără numai luleaua și bastonul. Incepe

apoi din nou lupta, însă mai crîncenă, fiind doar acum și inimiză reală!

Amurgul se lasă pe neobservate, înbrobodind mereu, cu vîlul său straveziu, cele două tabere vrăjmașe. Cu fruntea lipită de geamul rece, stau și eu, privindu-i cum se pierd în zarea sură. Abia le mai deslușesc mișcările. Ear sufletul meu, dus pe aripa gîndului zburător, îi urmărește și mă văd și eu earăși copil zburdalnic, în mijlocul cetei dispărute. Și trăiesc aiurea amintirile copilăriei, cari se desîac din vîlul trecutului. Cu cît neastîmpăr întîmpinam și eu odinioară primii fulgi de zăpadă. Erau doar, acești fulgi, vestitorii atîtor bucurii. În toată albeața, fără sfîrșit, vedeam pe Moș Crăciun. Tot fulgul îmi părea un semn dela dînsul. Cînd pe înserate, credeam a fi lucru firesc, să-l întîmpin la cotitura vre-unei strade. Ear seara de ajun! Bucurie și frică totodată! Steteam doar, față'n față, cu Moș Crăciun. În frica cea uitam pomul de Crăciun, împodobit, de părea fără îndoială drept din raî adus. Ochii îmi erau țintă la fața acoperită a lui Moș Crăciun, îmbrăcat, an de an, tot cu una și aceeași mantauă, petecită tot la unul și același loc. Fapt ciudat, pe care însă mă nizuam zădarnic a-l pătrunde...

Casele stradei, întreg satul, e în broboda de jale a unei seri tîrzie. Stau, căutînd acest întunec nestrăbătător, căutînd, cu o privire vagă, iluziile pierdute ale unei scurte copilării. Zădarnică nizuință!... Și-mi simt sufletul atît de gol, atît de pustiu...

L. Roșculeț.

învățătorul nu știu ce mare putere au asupra poporului, încît, o Doamne, numai dela ei atîrnă toată conduita și moravurile poporului. Pecînd, of ce mare e deosebirea între teorie și practică, între ideal și realitate. Aceia o pot spune, cari o știu din experiență, cari înșiși au avut parte de soarta măreață a unui conducător al poporului.

Destul că pentru combaterea beției, precum am dori să arătăm în cele următoare, nu e destulă activitatea preoților și învățătorilor, ci direct se recere *conlucrarea armonică și sistematică a tuturor factorilor, cari sînt în legătură cu viața poporului*. Fără de aceasta e zădarnică și munca celor dintâi, cum vom arata mai amănunțit în numărului viitor.

Presă.

După puterile cele mai mari ale lumii urmează presa, care fără arme ucigătoare înaintează dince-ince tot mai mult, pîn'ce va întrece toate puterile. Asta se înțelege așa, că citind oamenii, se vor cultiva tot mai mult, ieșind odată din întunerecul de pîn'acum și pășind pe cărarea culturii.

Înainte de descoperirea presei, scrisoarea juca rolul principal, așa cum am mai pomenit odată în ziarul nostru „Progresul”.

Azi a ajuns presa așa de departe, — dar se înțelege presa străină — încît a despărțit țări una de alta, fără sînge, fără război, decî numai prin bunăînțelegere. Maidepartea presa a detronat regi, ceiaze înaintevreme nu s'a putut întimpla fără războaie și vărsare de sînge.

Presă îndeamnă mereu pe oameni la bine, îndreaptă moravurile și faptele lor cele rele și îi aduce la calea cea bună.

Presă americană a ajuns așa de departe, încît pune mari premii pentru știință. Așa bunăoară un ziar american a pus un premiu enorm pentru acel aeronaut, care va zbura din America peste Oceanul-atlantic în Europa; a și încercat un anumit Wellmann, dar deocamdată fără succes.

În America ziarele mari își au fabrici proprii de hîrtie și alte multe fabrici, ce se țin de această branșă. Fabricile de hîrtie de acolo încă au înaintat foarte mult, așa că

d. e. dimineața taie lemnul din pădure, îl duce la fabrică și pînă la amiază și face hîrtie din el, ear după amiază apar ziarele cu hîrtia făcută din lemnul tăiat dimineața din pădure.

Nu peste mult le va sta și lor ceva în cale, căci nu mai vor avea lemn deajuns pentru hîrtie în Statele-Unite. O statistică din anul trecut a și arătat, că atîta lemn se taie în Statele-Unite pentru hîrtie, încît peste zece ani Statele-Unite nu mai vor avea păduri.

Eată cîteceva despre presa mare în general. Important e și rolul presei locale, despre care vom spune altădată ce avem de spus.

I. Oravițanu.

În atențiunea învățătorilor confesionali.

Unii dintre frații colegi poate știu, poate nu știu, că în luna Decembre trebuie să-și trimită „Adeverința provăzută cu poză” la direcțiunea căilor ferate, pentru prolongire, pe anul 1911. Deaccia cred a face un bun serviciu fraților colegi, cînd prin aceasta le atrag atențiunea, să-și facă petițiunea pentru prelungirea așanumitului „Arckép-igazolvány”-ului pe anul 1911, și lipind pe ea marce poștale, în preț de două coroane, accludînd apoi „Igazolványul”-ul avut pe 1910, să o trimită inspectoratului școlar spre vidimare, eventual spre trimitere către direcțiunea căilor ferate. Cine întrelasă a face aceasta, pe anul 1911 își perde favorul de călătorie cu prețul de jumătate.

Intrucît inspectoratul regesc n'ar trimite rugarea deadreptul către direcțiune, ci ar retrimit-o vidimată respectivului învățător, atunci fiecare învățător o poate trimite sub următoarea adresă: A magy. kir. államvasutak Nagytékintélyü Igazgatóságának, Budapest VI. Andrássy ut. 73-75., însă nu oficios, ci provăzută cu marca poștală recerută.

În buna credință, că prin aceasta am făcut un mic serviciu fraților colegi, sum

Oravița rom. la 6 Decembre 1910.

cu colegială dragoste

Ioan Bogdan

învățător gr. cat. rom.

IGIENĂ.

Patinatul ca sport igienic.

Patinatul a fost recunoscut încă înainte cu 150 de ani de un sport igienic ce îl putem face eara în aerul liber. Lațirea sportului acestuia avem a o mulțumi numai femeilor, căci ele sînt cele mai curăgioase și cele mai elegante repre-

sentante ale patinatului. Curajul cu care își învîrtesc în cercuri talia lor frumoasă și superbă, siguranța cu care pășesc pe aceste căi neobiceuite, respectarea tuturor formelor estetice, toate acestea au ridicat frumusețea femeii. Toate acestea au o influință binefăcătoare, așa că îndată ne-am obișnuit a le imita. Astăzi e cutotul astfel. Femeile sînt reprezentatele cele mai curajoase ale patinatului, și din punct de vedere igienic e și foarte avantajos. Nu există nicio medicină mai bună încontra anemiei (sărăciei de sînge) încontra migrenei (durerilor de cap), nervozității și împotriva constipației, decît — patinatul. Împotriva acestor morburii se ordonează aer curat, proaspăt, și mișcare în aer liber. Chiar aceste două condiții le întru-chipează în mod armonic patinatul. Tot corpul e în activitate pentru a merge înainte și pentru a ne susține echilibrul, mușchii se contrag, fără a se prea încorda, circulația sîngelui se potențează (întărește) toate materiile ce se depun în corp se elimină, pulsul și inima bat mai tare. Ne simțim ca reîntinerii. Plămînile absorb, în respirații adînci, aerul de eară, proaspăt, ca un exclusiv de viață, nefalșificat. Nu e o minune, cînd venim acasă dela patinat, cu fața veselă, cu obrazii îmbujorați, cu nervii oțeliți și cu ochii limpezi.

Patinatul e cea mai bună gimnastică de plămînii pentru tinerii cu pept îngust. Dr. Niemeyer, cel mai mare igienic practic, zice: „Eu însumi țin că acest exercițiu e cel mai de efect pentru a-l face pe cel bolnav de pept, vulgo: candidat de oftică, să stea peste eară acasă, în marea de vapori orășenească, remîind scutit de orce primejdie. Umblarea simplă pe drumuri umede cu zăpadă îi este vătămătoare sănătății, ear legănarea pe locul de patinaj îi înlezește primirea de ozon veritabil în celulele plămînii setoase după aer curat. Eată de ce țin eu patinarea de o mișcare premiată cu plăcere. Cînd însă oamenii fricoși s'ar declara împotriva acestei „cutezanțe”, atunci să li-se arate cum bunoaară la Davos, în județul Graubünden din Helveția, patinarea la o înălțime de munte, aproape de 5000 picioare, e privită de cea mai plăcută distracție a vizitatorilor”.

Eu voesc să fac următoarele observări și anume, că nu e consult, că oamenii bolnavicioși să învețe a patina. Fiecare început e greu și obositor, mai ales pentru începători. Învățarea e foarte obositoare și puterile corpului sînt prea înodate; deaccia se învățăm a patina deja de copii, cînd sîntem tineri și sănătoși, cînd puterea ce o perdem, foarte iute se suplinește. Corpul e încă elastic și se poate mai ușor deda la oboseli fără de nicio primejdie a sănătății, chiar de am fi de o constituție mai slabă și mai puțin rezistentă, decît mai tîrziu.

Oamenii înaintați în vîrstă, dar sănătoși, pot învăța patinatul în orce vreme. E de mare folos sanitar, cu deosebire pentru aceia cari șed toată ziua acasă, adevăc al

Ochelarii.

Intr'un colț de lume, departe, era o țerișoară bogată. Oamenii cari trăiau acolo nu erau tocmai fericiți. Și nu știe nimeni din ce pricină.

Holdele cîmpurilor străluciau, cașcînd s'ar fi scurs tot aurul soarelui și s'ar fi întins ca o mare peste pămîntul negru. Pădurile își înălțau, copacii și freamătul lor se perdea în nori, împărtășindu-le povestea celor de jos. Munca se purta din greu. Dar ceice se trudiau mai mult, erau mai amăriți.

Și veni poruncă aspră ca nimeni să nu mai munciască. Se credea că munca va fi devină de le stă nenorocul în țară.

Palate de marmură, sclipitoare ca fața lunii, din nopțile de toamnă senine se înălțau pe malurile lacurilor și rîurilor de argint.

Brazdele cu flori din grădini păreau niște curcubeie, aruncate de Domnul din cer peste pămînt, ear boltele de viță abea își mai puteau ține rodul, de încercate ce erau. Pe alee licăriau statui în cari zeii și oamenii se apropiau unii de alții, prin minunata înfățișare pe care le-o dăduseră artiștii.

În palate era desfrîu de bogății și de frumuseți, ear mesele aveau pe ele tot ce putea fi mai gustos. Și toate acestea erau pentru acei ce se vor lăpăda de muncă.

Mulți luară drumul spre palatele acestea. Dar nu steteră mult acolo. Nu știe nimeni din ce pricină vor fi părăsit ei locurile acestea de fericire.

„Să-î ardă de viț pe ceice vor mai pune mîna pe lucru!” porunci Craiul, care domnia peste țara

aceia. Și numărul celor osîndiți creștea îngrozitor. Veni un om la curtea Craiului.

Ținea gîtul întins înainte, cașcînd ar fi adu-mecat ceva. Ochii lui mici de un albastru spălucit, cli-piau neștîmpărați, de subt sprîncenele lungi și rari.

Cînd vorbia, părea că se roagă în fața icoanei.

— Măria-Ta, eu voi aduce fericirea peste țara aceasta.

— Să fii cel mai puternic după mine!

Și se făcu omul că pornește să cerceteze țara cu deamăruntul. Se duse într'o tavernă, adună cîțiva inși și ținu sfat cu dînșii.

— Norodul a și început să fie fericit, Măria-Ta — zise el întorcîndu-se la palatele Craiului.

Și ca să vă convingeți Măria-Voastră că lucrul e așa, eată vă dau părăchea asta de ochelari. Cu ei pot vedea numai oamenii cei mai învățați și mai cumînți. Proștii nu zăresc absolut nimic. Eacă adăogă el, punîndu-și ochelarii pe nas — înspre soare-răsare se zidește un țîrg mareț. Adecă ce țîrg, că-î port, cum n'a mai fost altul pe lume. Au înegrit apele de mulțimea corăbiilor cari aduc bogății din toate părțile pămîntului.

Și caravane fără de număr pornesc spre usat, înspre inima țării, cu mărfuri, cari prețuesc cît o jumătate de lume.

Craiul rămăsese încremenit. Glasul omului aceluia părea și mai rugător...

— Eacă, poștiți, uitați-vă Măria-Voastră. — Craiul luă ochelarii. Se uită dar nu văzu nimic. I-se părea că se învîrtește pămîntul subt picioare și văzduhul e violet.

— Da — zise el, țînînd cu amîndouă mîinile de ochelari — văd. Ce frumos! Da, da, tare frumos!

— Minunate bogății aduc caravanele. Să luăm și noi pentru palate, cînd vor sosi negustorii aici.

— Da cînd vor ajunge aici... — răspunse omul, privind tovarășii săi.

Cetatea în care stătea Craiul se făcea tot mai frumoasă. Palate noi se ridicau în fiecare săptămînă, ba peste cîva vreme, locuința stăpînitorului rămase cea mai mică și mai urită.

Se zvonia dîncînd-încînd cîte-o larmă în depărtări.

— Ce este? — întrebă Craiul.

— Norodul petrece, Măria-Ta — răspundea cel mai puternic om din țară. Se clătîna văzduhul de chiotele și de cîntecile lui de veselie. — Ia uitați-vă prin ochelari.

— Da, așa este. Numai de n'ar lua cîmpii de atîta fericire.

— N'aveți teamă, — răspunse omul, clipînd din ochii către tovarășii săi.

Era o sărbătoare mare în cetate.

— Să vie supuși din toate părțile țării! — porunci Craiul.

Sfetnicii se cam codiră.

— „Dacă vrea Măria-Voastră, să vină”.

Un cîrd de inși intră pe poarta cetății. Hainele abia se țineau pe ei. Ochii le erau stînși și duși în fundul capului, ear umerii obrazilor ieșii pestemăsură. Gîturile le erau lungi, picioarele strîmbe, mîinile ajungeau aproape de glesne. Părea a fi înviat o ceată de morți.

— Vin, Măria-Ta. Ia puneți-vă ochelarii să

căror sînge stagnează, patinatul le face să circuleze earăși normal. Convulziunile (cînd se urcă sîngele în cap) dispar, picioarele reci se încălzesc, apetitul earăși se îmbunătățește. Chiar pentru toate persoanele grase patinatul nu e altceva decît eara o cură de Karlsbad.

Din cele expuse, observăm că Dr. Niemeyer are dreptate cînd glorifică patinatul, care nu e altceva decît „o mișcare premiată cu plăcere”. Deaceia, voi tineri și bătrîni, ieșiți din chiliile pline cu miazine și din străzile înguste și imoase și săltați în natura liberă, pe suprafața gheței cristaline, lăsați de Dumnezeu. Intăriți-vă brațele cele moi, jucînd în mișcări curajoase.

Dr. I. Fometescu.

ECONOMIE.

Apărarea sămănăturilor încontra paserilor.

Sămănăturile le putem apăra mai bine încontra paserilor, după cercetările mai noi, dacă sămînțele le colorăm cu materii albastre. Asemenea le putem apăra dacă sămănătura, fiind puțin umedă, o presărăm cu praf de aloe sau o udăm cu o soluție de 3 procente de kreolin.

Stîrpirea șoarecilor.

Toamna mai bine putem stîrpi șoarecii de cîmp, epurîi, dacă toți economii s'ar îndatora de a face cauză comună, căci numai așa pot lupta cu rezultat bun și afară de aceia și constă mai puțin. Să facem găuri în cari punem sămînțe de strichina de fosfor etc., sau să întrebuițăm bacilii tifosului. Bacilii tifosului îi punem în pine muiată și acestia îi prăpădesc mai iute. Cînd folosim boabele de cucuruz pregătite cu otravă etc., atunci să fim cu mare băgare de seamă ca hoarele să nu ajungă a se otrăvi și ele, mîncînd din aceste boabe.

Nutrirea hoarelor cu urzici.

Urzicele cu sămînțe le putem folosi la nutrirea hoarelor. Urzicile (cu sămînțe cu toți) le uscăm, după aceia le pisăm și le amestecăm cu țărițe și apă. Acest nutremînt îl putem folosi a îngrășare, deoarece urzicile înlătură toate deranjările provenite în urma nemisturii.

Prin ce putem cunoaște că gîsca e grasă?

Gîsca o putem cunoaște cînd e grasă, prin aceia că penele dela coadă se lătesc ca un evantai (Fecher). Atunci fiind unsoarea e atît de groasă încît resfiră penele.

vedeți ce mîndrețe de haine au și ce falnici sînt.
— Nu s'a mai văzut pe față de pămînt așa mîndrețe de oameni.

— Bine ziceți! — răspunse Craiul și ochii lui se umeziră de lacrimi.

Oamenii cefaduși prînseră a plînge și a se vîita.

— Ce zic.

— Plîng de bucurie, stăpîne, că ai revărsat atîta bine peste ei, ba chiar unii se roagă să le mai puț ceva angarale, că se învață cu nărav de nu mai știu „cartea lui Vodă”.

— Ai puterea. Să faci tot ce veți socoti.

Cîțiva copii porniseră a plînge de spaimă cînd văzură atîția oameni veniți din toate părțile țării.

Într'o zi apele rîului cari treceau peîngă palatele Craiului se înroșiră. Corpuri omenești plutiau pe ele. Cerul păru că se lasă jos, în zare, și se moae într'o mare de sînge. Văzduhul clocotia de buibuituri și de amestecuri de glasuri. Dimineața, roua era mai roșie ca purpura.

— Craiul își puse ochelari. Ce vezi Măria-Ta? — întrebă sfetnicul.

— Roșu... adică nu... stăf...

— Norodul, Măria-Ta, era cît p'aci să ia cîmpii de prea multă fericire, și am pus să-l împedice dela acest pas nenorocit.

— Incolo, totul e bine. Starea împărăției e din cele mai înfloritoare.

Craiul se mai uită prin ochelari, apoi două părce de lacrimi porniră din ochi. „Bine, sfetnic! înțelept!”
Și deatunci nu mai știe nimeni nimic despre țara aceia, ba s'a uitat chiar în ce parte a lumii va fi fost.

(Ramuri).

D. N. Ciotorî.

Păpuții udați.

Păpuții udați îi uscăm și după aceia îi ungem cu olei de ricin încălzit; prin acest procedeu împedecăm pleznirea pielii. Oleiul de ricin, ca nici un altul, ia foarte ușor vaxul.

Convocare.

Prin aceasta se convoacă *adunarea I. (de toamnă)* a despărțămîntului Biserica-albă, aparținător Reuniunii învățătorilor gr. or. români din dieceza Caransebeșului pe Mercuri în 1 Decembrie st. v. a. c. la 8 ore a. m. în comuna *Răcășdia*, la care sînt poțitiți a lua parte toți membrii onorari, fundatori, ordinari și ajutători ai Reuniunii, precum și toți aceia cari se interesează de cauza învățămîntului românesc.

Programul:

1. Invocarea Duhului sfînt. 2. Asistare în corpore la „prelegerea model” din Fizică, a învățătorului Silviu A. Verca. 3. Deschiderea adunării. 4. Apelul nominal. 5. Critica asupra prelegerii. 6. Dizertația: „Preotul ca director școlar”, de inv. Gh. Guga, și discuție asupra disertației. 7. Stabilirea listei membrilor despărțămîntului. 8. Incassarea taxelor. 9. Eventuale propuneri. 10. Constituirea biroului pe anul 1910/11. 11. Inchiderea adunării. Ceice absentează, fără motiv grav și serios, vor fi arătați Ven. Conzistor diecezan, pentru a porni încontra lor cercetare disciplinară, conform reg. org. învățămîntului (pct. 5. § 151) și decisiul adunării generale din 1909.

Racășdia la 24 Noembrie 1910.

Nicolaie Mircea

preș. desp.

Gheorge Guga

not.

CRONICA.

La congregația de cri a județului nostru au plecat d'aci adv. *Dr. Ion Nedelcu*, *Dr. Liviu Cigareanu*, *Dr. Mihai Gropșianu* și directorul de bancă *Ion Epure*.

La adunarea generală a despărțămîntului Oravița aparținător Reuniunii învățătorilor rom. din dieceza Caransebeșului, ce s'a ținut Mercuri în *Cacova*, sub prezidiul harnicului învățător *Alexe Jianu* (Comoriște) a dat bune povețe economice simpaticul medic-veterinar *Cristea*. Asupra decursului atît de frumos al acestei întruniri învățătorescî vom reveni în numărul viitor.

Tînărul avocat *Dr. Alexandru Morariu* petrece de cîteva zile între ai săi în Oravița.

Negustorul *Alexandru Ioanovici* (Orșova) cu d-șoara *Anuța Secoșanu* (Toracul-mare) logodiți. Multe felicitări!

Duminiică a fost ales de preot la *Jurjova* teologul abs. *Gheorghe Sperlea* din Ciclova-mont. Felicitări!

Comitetul parohial d'aci a decis a se îngriji ca copiilor, mai îndepărtați de școala rom. conf. din localitate, să li-se dea gratuit afară de haine și o mîncare caldă de amezază.

La *Berliște* a fost ales de învățător substitutul *Ion Gropșanu*.

Seratele literare la Lugoj s'au început prin conferința publicistului *Dr. Valeriu Braniște* despre *Tolstoi* și se continuă, vorbind mîne, Duminecă, adv. *Dr. Caius Brediceanu* despre *Economia națională*. Cît de mult se deosebește tînărul avocat *Dr. Caius Brediceanu* de mulți colegi de-ai d-sale, cari rezonează — foarte greșit — ridicîndu-și glasul împotriva astorfel de șezători culturale.

Mare nenorocire l-a ajuns pe concetățeanul nostru *Alfred Mann*, murîndu-î copilașul de 8 ani, de urmările înfricoșatei șcarlatine.

Celebrul profesor *Haeckel* dela universitatea din Jena a ieșit, acum la vîrsta lui de 80 ani, din biserica protestantă, fără a se ști ce l-a îndemnat să facă un asemenea pas neobicit.

Lunî dimineața cînd cetățeanul d'aci *Gh. Guga* a deschis poarta, a fost străpuns cu cuțitul de un răufacător, urmărit cu zor de poliție.

Marele filantrop *Vasile Stroescu*, earăși a dăruit 10.000 cor. pentru punerea în picioare a unei biblioteci pe seama studenților români din Cluj.

Într'un oreșel din Bohemia s'a născocit o nouă sectă religioasă. Sectarii nu beau, nu fumează și — nu se mai însoară.

Cunoscutul aristocrat contele *Bethlen Pál*, doctor în drepturi, deputat dietal, și-a deschis cancelarie advocațială în Budapesta.

Și la *Sibii* a ținut prof. *Dr. Nic. Balan* o conferință despre viața marelui geniu al omenirii *Leo Tolstoi*.

Duminecă s'a ținut la otelul „*Coroana Ung.*” din localitate o mare întrunire a cetățenilor pentru înleznierea cărnii.

† *Tudor Micu*, student în clasa opta de liceu în *Biserica-albă*, ai cărui părinți sînt duși în America, pentru a-și putea ține copilul la școală, a murit, sărmanul, cum se aude în urma unui accident, ce l-ar fi suferit făcînd gimnastică. În-mormîntarea i-s'a făcut acasă, în satul său *Vranii*, unde sătenii l-au petrecut la groapă deplîngîndu-l ca pe un copil brav, pe care ceasul rău l-a doborît împreună cu nădejdea bieților săi părinți.

Marți la 13 a curenteii se va da aici în teatru o serată a mai multor artiști cu renume din capitală. În programul bogat și variat sînt anunțate mai multe puncte de atracție. Bilele se capătă în cofetăria *Buschner*.

Dieceza gr. cat. rom. a Lugojului dat pentru anul 1910/1911 stipendii de totfelul în total: Cor. 15370.

Preoțimea catolică din Sicilia a cerut dela Papa permisiunea căsătoriei.

Din *Arad* încep a sufla vivțuri reci, cari pun pe gînduri pe mulți cari zic „E rău cu rău, dar e și mai rău — fără rău...”

La Paris a fost descoperit, fiind menționat într'un catalog al primei expoziții artistice internaționale, un tablou al „pictorului turc *Aman*” care n'a fost altul decît Românul *Aman* de pe vremea suzeranității Turciei!

La universitatea din Budapesta a fost promovat fiul de țaran, *Dimitrie Borca* (Apadia) doctor în medicină. Felicitări!

Un țigan cu numele *Lakatos*, trăind în căsătorie cu sora lui, l-a pedepsit Dumnezeu cu 4 copii, toți orbi!

Cunoscuta baroneasă *Berta Suttner*, distinsă cu premiul Nobel, va ține la Budapesta o conferință despre război și pace, cum și despre ideile sublimite ale umanității.

Din satul *Lupak* ni-se semnaleză o spargere. Hoții au furat din cassa de fer 3000 cor. pînăcînd cinci străjuitori „cu nădejde” dormiau într'o cameră de alături.

Pentru îngrășarea vitelor, se capătă un admirabil praf, ce se pregătește aici în Oravița în farmacia „*La Sf. Gheorghe*”. Leacul acesta îngrășă ca, vite cornute și porci, apărînd animalele preventiv de orce boale.

Poșta Redacțiunii.

I. R. Primit ofertul. Epistolă urmează.

Bibliografie.

În preajma sărbătorilor de Crăciun atragem denou luarea aminte asupra broșurii învățătorului *Iuliu Birou* din Tivaniul-mare „*Nașterea lui Christos*”, dramă religioasă în 5 acte, foarte potrivită pentru școlarii. Prețul 40 fil.

Editor proprietar: *Gheorghe Jianu*.
Redactor responsabil: *Alexandru Purgariu*.

Premiat cu marele premiu Garnd Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care de-părtează de pe față și de pe mini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuin-tate pân'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă ame-ricană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpu-nului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

La
Tipografia „Progresul”
în Oravița
se capătă
tottfelul de tipărituri,
cu prețuri absolut solide.

Asigurați-vă la banca noastră
„TRANSYLVANIA”,
reprezentată prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea!

Birou de informații.

Cunoscînd multe lipsuri ale publi-cului românesc din provincă, m'am hotărît să deschid în **Budapesta un birou de informații**, resp.

Agentură Românească.

Orcce informații referitor la petițiile înaintate la ministerii și alte foruri, totfelul de informații comerciale și în general **în orce cauză** dau în restimp de 2-3 zile orcuî răspuns, rezolvînd toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgentez rezolvirea petițiilor; vorbesc în persoană cu referentul cauzei, exoperînd pe cît se poate o **rezolvire favorabilă**.

Primește pentru a efectui orce comande și mijlociri comerciale.

Prețuri moderate, serviciu prompt, in-formații detaliate.

Fiind anunțat la vreme, la cerere aștept și la gară pe ceice au de lucru în capitală.

L. Olariu

Budapesta, Lajos-utca 141. III. 19.

Publicațiune pentru licitațiune de lemne.

Pentru vînzarea dela buciun a întregii cantități de lemne ce se află pe întinsul teritorului de pădure, în total de 431 jugere catastrale, ce formează proprietatea comunei Forotik s. a urbariștilor, se va ține pelîngă oferte închise în scris, și cu graiul: pertractare licitațională la 12. Decembre 1910 d. a. cu începere dela 2 ore la casa comunală din Forotik (Comit. Caraș-Severin).

Pe baza prețuirii s'a statorit spre a ajunge la vînzare, următoarea cantitate de: lemne de gorun pentru zidiri și mobile 2648 m. cub.

lemn de gorun, tei, carpin și cer, pentru ars 3730 m. cub.

care cantitate de lemn e prețuită în 78128 coroane

Ofertele închise date în scris și provăzute cu timbru de 1 cor. au să fie predate la președintele urbarial din Forotik pînă cel-mult în 12 Decembre 1910 d. a. la 2 ore; prețul de cumpărare, oferit în scris pentru întreaga cantitate de lemn aflător pe teritor,

are să fie precizat în cifre și cu litere, arătînd oferentul că cunoaște condițiunile contractuale și licitaționale și că se supune lor.

Impreună cu ofertul în scris are să se depună în număr, la mîna prezidentului urbarial, și o sumă de bani corespunzătoare prețului, drept vadiu de 10%, eventual să se plătiască acolo înainte de a se începe licitația verbală.

Oferte cari nu corespund condițiunilor de mai sus, neasigurate cu vadiul necesar, orî sosite prea tîrziu, sau oferte telegrafice nu se vor lua în considerare.

Condițiunile contractului de vînzare se pot vedea la președintele urbarial în Forotik, cum și la oficiul silvanal reg. ung. cercual în Verșeț.

Stațiunea de tren cea mai aproape de teritorul pădurii e la Szurduk și Forotik la 4 km. îndepărtare.

Poștă, telegraf și stațiune de tren la Forotik.

Dat la Forotik, în luna Noembre 1910.

Paul Iova, prezident urbarial.

Aviz.

Doritorii de a cumpăra

Stupii,

să se adreseze la **Dimitrie Gherga**, cantonier la calea ferată în Majdán Nr. 476. 30 de darabe, cu miere, provăzuti pentru ernat în lăzi de Dzirzon, cu prețul de 14 cor. drb. și 16 cor. cu ladă cu tot, ear fără ladă 10 cor. darabul.

Tot la el se află de vînzare

3-1 **6 care de fîn,**

neatins nici de rouă, cu prețul cel mai ieftin.

„ORAVICIANA”

SOCIETATE PE ACȚII
INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
— ORAVIȚA. —

Capital social Cor. 550.000

Fonduri „ 335.000

Depunerii spre fructificare „ 2,350.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Ceconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625. — Telefon Nr. 29.

Escomptează cambii, acoardă împrumuturi hipotecare și personale cu 6—8% netto.

Primește depunerii spre fructificare cu 4½% și 5%.

x-4

Darea o plătește institutul.

Răscumpără grătit orce fel de cuponi și îndeplinește tot soiul de afaceri de bancă.

Expoziturile la Vrani, Vraniuț, Iam, Secăș, Răcășdia și Varadia

mijlocesc împrumuturi de orce natură, regulează scadențe, primește depunerii spre fructificare și efectuesc și alte operațiuni de bancă.